

Van kleuterschool tot Gooische villa

– Michiel Haas

Prof. dr. ir. Michiel Haas is oprichter en directeur van het Nederlands Instituut voor Bouwbiologie en Ecologie (NIBE) dat gehuisvest is in het meest duurzame gebouw van Nederland de Watertoren te Bussum. Hij is tevens deeltijdhoogleraar Materials & Sustainability aan de TU Delft.

Beroemde architect

Van Nelle Fabriek

Hoe transformeer je een bijzondere kleuterschool tot een Gooische villa? In Theosofia van augustus 2006 heeft al eens een stukje gestaan over het kleuterschooltje dat op het terrein van het Internationaal Theosofisch Centrum in 1925 is gebouwd onder architectuur van Brinkman & Van der Vlugt, de later beroemd geworden architecten van onder andere de 'Van Nelle' fabriek in Rotterdam (inmiddels is dat gebouw op de wereld erfgoed-lijst geplaatst) en een aantal andere bekende monumenten van het Nieuwe Bouwen. Het Montessori schooltje is laat ontdekt als een vroeg werk van deze beroemde architecten en werd pas in 2000 op de Rijksmonumentenlijst geplaatst.

Bovenaanzicht Montessori schooltje. Bron: Google Earth

Bewoning

Het gebouwtje is maar zeer kort schooltje geweest en werd al gauw een klein woonhuis, klein omdat het klaslokaal wel groot was, maar veel meer was er niet. Twee van de vier erkertjes van ca. 5,5 m² werden omgebouwd tot slaapkamer en een derde erker werd keuken, ook al zo bescheiden in omvang. Het geheel is niet meer dan 85 m² bij elkaar. De laatste echte bewoners waren To Gouverne en haar dochter Wil Gouverne, die er uiteindelijk 52 jaar gewoond heeft.

Daarna zijn er plannen gemaakt om het pandje te restaureren, hetgeen veel te duur bleek om het daarna nog rendabel te kunnen verhuren. Dat werd dus een probleem voor het ITC, verkopen leek de enige haalbare optie.

In juli 2008 trokken wij, Helma Kuit, Charl en Michiel Haas, met onze huisdieren, er in. We kregen het als tijdelijke huisvesting aangeboden door het bestuur, zodat we, na de fatale brand van Nieuw Valkeveen waar wij woon-

den en werkten, weer een dak boven ons hoofd hadden. De omstandigheden waren niet gelukkig, maar we waren er erg blij mee. Vele vrienden hielpen ons om het pandje te ‘pimpen’ zodat het weer bewoonbaar was.

Uitbreidingsplannen

Na verloop van tijd kregen wij het gevoel: ‘hier willen we wel blijven wonen, de plek is goddelijk mooi’, maar het was wel erg klein. We maakten plannen voor een aanbouw, gingen praten met de gemeente, met Welstand en met de Monumentendienst. Na lang praten, hebben we een compromis kunnen bereiken met de gemeente Naarden over een aanbouw op de plek waar het bestemmingsplan dat feitelijk niet voorzien had. Na verkrijgen van de bouwvergunning, hebben we het pand van het ITC gekocht en zijn we begonnen met de restauratie en aanbouw.

Belangrijk uitgangspunt bij de aanbouw was dat het de aandacht niet mocht afleiden van het monument. Dat

betekende een bescheiden bouwvolume in een bescheiden architectuur, zodat het geen concurrentie zou zijn voor het monument. Maar onze uitbreidingswensen waren wel om tenminste twee echte slaapkamers te hebben en een fatsoenlijke badkamer en een extra ruimte die voor diverse doeleinden bruikbaar zou kunnen zijn als kantoor, therapieruimte, lesruimte, vergaderruimte, enz. Deze wensen waren feitelijk strijdig met de eis van de gemeente van een bescheiden bouwvolume. We hebben dat opgelost door extra gewenste ruimte voor diverse doeleinden in een souterrain onder te brengen, feitelijk een kelderruimte, maar dan met veel daglicht, door liggend glas in het dak.

Resultaat

Inmiddels is de restauratie en aanbouw

gereed. Het schooltje zelf bleek in steen te zijn gebouwd, met zelfs een spouwmuur! De eerste isolatiewinst kon geboekt worden. Het souterrain is geheel in beton gebouwd, een experimentele betonsoort met een hele geringe CO2 uitstoot. De opbouw op het souterrain is geheel in hout uitgevoerd, een aangenaam materiaal om in te wonen. Natuurlijk is alles heel goed geïsoleerd en voorzien van vloerverwarming als energiezuinige wijze van verwarmen. De buitengevel is in plaatmateriaal uitgevoerd in een grijze kleur, waarmee het een bescheiden indruk maakt. Door de hoge ruimtes is het ook zeer aangenaam vertoeven; de prachtige omgeving wordt door raamstroken extra benadrukt.

Doordat we de kavel in zijn geheel hebben gekocht is het pad dat er aan de voorkant langs liep opgeheven en konden we de struiken die vrij dicht bij het huis stonden verplaatsen naar het

hek bij de weg. Daarmee is de voortuin enorm ruim geworden en die ruimte hebben we opgevuld met een groen gazon. Samen met de poort in het hek, de slijke uitstraling van het gerestaureerde voormalige schooltje en de nieuwe grijze aanbouw wekt het geheel de indruk van een echte Gooische villa. Een villa met direct aan het hek reeën, vossen, een enkele das en heel veel vogels, van de havik en buizerd tot de kleine meesjes en winterkoninkjes. Echt een droomplek. Je beleeft de seizoenen heel direct zo midden in de natuur, met alle positieve en negatieve kanten van de weersbeleving in deze tijd van weersex-tremen.

We hebben nog verdere plannen. Voorlopig zijn we even klaar met verbouwen, maar de komende vijf jaar zullen we het pand ombouwen tot een geheel CO2 neutraal gebouw. Dat wil zeggen dat wij warmte gaan opwekken

met zonne-energie, dat we gaan koe-len met grondwater, dat we ons warme water in de winter krijgen van een houtkachel en dat we zelf elektriciteit gaan opwekken met PV-cellen. Dit alles zal gefaseerd uitgevoerd worden, maar het wordt weer een schoolvoorbeeld van hoe je ook een monument kunt verduurzamen. En niet onbelangrijk, we zullen slechts een geringe bijdrage leveren aan de vervuiling van het milieu.

Theosofie is godsdienst, en de Vereniging is haar ene Universele Kerk, de Tempel van Salomo's wijsheid, bij het bouwen waarvan 'er noch hamer, noch bijl, noch enig metalen werktuig in het huis gehoord werd zolang het in aanbouw was' (1 Kon. 6: 7); want deze 'tempel' is niet door mensenhanden gemaakt - noch, op enige plek op aarde gebouwd - maar waarlijk, hij wordt slechts opgericht in het binnenste heiligdom van 's mensen hart, waarin alleen de ontwaakte ziel regeert.

Uit: **Diamanten** van H.P. Blavatsky